

2008. – 896 с.

3. Про автомобільний транспорт: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2344-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 22. – Ст. 105.

4. Матвеева А. Ринок транспортних послуг: поняття, учасники та об'єкти / А. Матвеева // Вісник Академії правових наук України: зб. наук. пр. / редкол.: В. Я. Тацій та ін. – Х.: Право, 2011. – № 1 (64). – С. 135-143.

5. Про затвердження Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні: Наказ Міністерства транспорту України від 14.10.1997 № 363 // Офіційний вісник України. – 1998. – № 8. – Ст. 283.

6. Пархоменко Н. М. Договір у системі права України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Н. М. Пархоменко; Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України. – К., 1998. – 202 с.

7. Самойленко Г. В. Договір перевезення вантажів у внутрішньому водному сполученні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Г. В. Самойленко. – Х., 2003. – 20 с.

8. Свистун Л. Я. Договори перевезення вантажів автомобільним транспортом: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Л. Я. Свистун. – К., 2005. – 14 с.

9. Шаблова Е. Г. Гражданско-правовое регулирование отношений возмездного оказания услуг: дисс. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / Е. Г. Шаблова. – Екатеринбург, 2003. – 363 с.

10. Якушев В. Экспедитор и перевозчик в российском праве: прошлое, настоящее и будущее / В. Якушев // Хозяйство и право. – 1996. – № 1. – С. 82-91.

УДК 346 (043.2)

Фурса В. В., викладач,
Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпропетровськ

ОСНОВНІ ВИДИ ТРАНСПОРТНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ДОГОВОРІВ

Транспорт – одна з найважливіших галузей суспільного виробництва. Він покликаний задовольняти потреби населення та суспільного виробництва у перевезеннях.

Єдину транспортну систему України становлять:

- транспорт загального користування;
- промисловий залізничний транспорт;
- відомчий транспорт;
- трубопровідний транспорт;
- шляхи сполучення загального користування.

Незважаючи на значну кількість транспорту, перевезення в Україні найчастіше здійснюються залізничним транспортом та автомобільним транспортом загального значення.

Перевезення вантажів залізничним транспортом організуються на договірних засадах. Для забезпечення виконання договірних зобов'язань здійснюється місячне планування перевезень. Місячне планування перевезення вантажів здійснюється залізницями відправлення на основі поточних або довгострокових договорів про організацію перевезення вантажів та замовлень відправників.

За договором залізничного перевезення вантажу залізниця зобов'язується доставити ввірений їй вантажовідправником вантаж у пункт призначення у зазначений термін і видати його одержувачу, а відправник зобов'язується сплатити за перевезення встановлену плату.

Основним перевізним документом є накладна, оформлена відповідно до Статуту залізниць та Правил перевезення вантажів і надана залізниці відправником разом з вантажем. Накладна є обов'язковою двосторонньою письмовою формою угоди на перевезення вантажу, яка укладається між відправником та залізницею на користь третьої сторони – одержувача. Накладна одночасно є договором на заставу вантажу для забезпечення гарантії внесення належної провізної плати та інших платежів за перевезення. Накладна супроводжує вантаж на всьому шляху перевезення до станції призначення.

Виконання залізницею додаткових операцій, пов'язаних з перевезенням вантажів (завантаження, розвантаження, зважування, експедирування тощо), здійснюється на підставі окремих договорів.

Хоч за загальним правилом завантаження вантажів у вагони (контейнери), а також вивантаження з них здійснюється відправниками та одержувачами, проте залізниці можуть брати на себе виконання вантажних робіт за договорами з відправниками або одержувачами.

Для транспортного обслуговування відправників і одержувачів у місцях загального користування у складі залізниць можуть у встановленому порядку утворюватись підприємства механізованих вантажних робіт, а на під'їзних коліях - з об'єднання підприємств залізничного транспорту.

Залізниця зобов'язана подавати під завантаження справні, придатні для перевезення відповідного вантажу, очищені від залишків вантажу, сміття, реквізиту, а у необхідних випадках – продезинфіковані вагони та контейнери.

Договір про перевезення вантажу автомобільним транспортом загального користування укладається відповідно до цивільного законодавства між замовником та виконавцем у письмовій формі (договір, накладна, квитанція тощо).

Договори перевезення вантажів автомобільним транспортом істотно відрізняються від договорів перевезення вантажів іншими видами транспорту. Під час перевезення в автомобілях вантаж здають для транспортування, зазвичай у пункті, яким відає не перевізник, не на

території автотранспортного підприємства, а яким відає на території клієнта, тобто відправника вантажу. Закінчується транспортний процес також на території вантажоодержувача, а не самого автотранспортного підприємства.

Умови, встановлені автотранспортним законодавством, не є предметом угоди сторін і не можуть не змінюватися, не скасовуватися сторонами, діючи незалежно від згоди сторін. З огляду на це їх зазвичай не вводять у текст договору. Наприклад, сторони не мають права передбачати в договорі умови про зниження ступеня відповідальності за порушення своїх зобов'язань, оскільки їх уже встановлено Статутом і Правилами.

Відносини між відправником вантажу й автомобільним перевізником можуть мати як постійний характер, так і разовий. Коли відправником вантажу є підприємство, яке постійно обслуговується цим автопідприємством або має значний обсяг перевезень тоді укладається довгостроковий договір. У таких договорах узгоджено умови стосовно організування взаємин сторін з метою майбутнього транспортування вантажів. Коли ж виникає необхідність одиничних перевезень, або відправник вантажу не користується послугами транспортної організації, то в цьому випадку укладається разовий договір.

Замовник за договором про перевезення вантажу автомобільним транспортом загального користування має право отримати компенсацію згідно з законодавством за пошкодження, або псування вантажу, часткову чи повну його втрату або несвоєчасність доставки.

Таким чином кожен із цих видів договорів опосередковує свою, властиву лише йому, сферу транспортної діяльності, та має свої, властиві лише йому, особливості.

УДК 349.42:340.134 (477) (043.2)

Александров М. Р., Салманов Р. А., студенти,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Беззубов Д. О., к.ю.н., доцент

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ: ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Перспективний розвиток аграрного законодавства є однією з найважливіших функцій держави, що повинна виконуватись на відповідному науковому рівні, із врахуванням розвитку продуктивних сил та виробничих відносин. Відставання щодо впорядкування і